

YARGITAY
21. HUKUK DAİRESİ

Esas No. 2004/2331
Karar No. 2004/7661
Tarihi: 28.09.2004

İlgili Kanun / Madde
506 S.SSK/ek,38
818 S.BK/125

- **HAKSIZ FİİL ZAMAN AŞIMI SÜRESİ**
- **KUSUR DURMUNUNUZMAN BİLİRKİŞİLERCE SAPTANMASI**

ÖZETİ: İş Kazası sonucu ölüm nedeniyle hak sahiplerinin işverene yönelttikleri maddi ve manevi tazminat davalarında zaman aşımı süresi BK'nun 125. maddesi gereğince haksız fiilin meydana geldiği tarihten itibaren 10 yıldır. Somut olayda ölümle sonuçlanan olay 14.4.1990 tarihinde meydana geldiği davacının 10 yıllık süre geçtikten sonra bir kısım davacılar bakımından 12.4.2002 18.12.2002 tarihli dilekçelerle davasını ıslah ederek müdeabihi attırmadığı davalı zaman aşımı savunmasına davacı tarafça da itiraz edilmediği dosya içerisinden anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca 10 yıllık zaman aşımı süresi gerçekleştikten sonra davalıya yöneltilen tazminat taleplerinin zaman aşımı nedeniyle reddi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz olmuştur.

hükme dayanak alman bilirkişi raporunda, bilirkişiler İş Kanununun 73. maddesinin öngördüğü koşulları göz önünde tutarak ve özellikle olayın oluş ve biçimine ve işyerinin PKK eyleminin yoğun şekilde bulunduğu bölgede bulunmasını nazara alarak, 2495 sayılı Yasanın ilgili maddelerini incelemek suretiyle işverenin işyerinde alması gerekli önlemlerin neler olduğu, hangi önlemleri aldığı, hangi önlemleri almadığı, alınan önlemlere uyulup uyulmadığı gibi hususlar ayrıntılı bir biçimde incelenerek kusurun aidiyeti ve oranı hiçbir kuşku ve duraksamaya yer vermeyecek biçimde saptanmamıştır. Hal böyle olunca kusur raporunun İş Kanununun 73. maddesinin öngördüğü koşulları içerdiği giderek hükme dayanak alınacak nitelikte olduğu söylenemez. Ote yandan, olayın oluş biçimine ve niteliğine göre de bilirkişiler sıfatları itibarıyla konuda uzman olmadıkları da ortadadır

Davacılar, murisinin iş kazası sonucu ölümünden doğan maddi ve manevi tazminatın ödetilmesi davasının yapılan yargılaması sonunda; ilamda yazılı nedenlerle gerçekleşen 19.308.330.410 lira maddi ve manevi tazminatın yasal

faiziyle birlikte davalıdan alınarak davacılara verilmesine ilişkin hükmün süresi içinde temyizen incelenmesi taraf vekillerince istenilmesi ve davalı vekilince de duruşma talep edilmesi üzerine dosya incelenerek işin duruşmaya tabi olduğu anlaşılmış ve duruşma için 20.4.2004 Salı günü tayin edilerek taraflara çağrı kağıdı gönderilmişti. Duruşma günü davalı vekili Avukat S. K ile karşı taraf vekili M. Ö. H ve dahili davalı vekili Avukat P. K geldiler. Duruşmaya başlanarak hazır bulunan Avukatların sözlü açıklamaları dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek bırakılan günde Tetkik Hakimi B.Mustafa Şimşek tarafından düzenlenen raporla dosyadaki kağıtlar okundu, işin gereği konuşulup düşünüldü, ve aşağıdaki karar tesbit edildi.

1-Şırnak Sulh Hukuk Mahkemesinin 12.8.1992 gün ve 1992/25 E. 1992/25 K. sayılı vasi tayini kararı ile davacı çocuklar Asiye ve Sabriye vesayet altına alınarak kendilerine Hanım Uçar vasi tayin edildiği dosya içerisindeki ilamdan anlaşıldığı halde vasinin dava açabilmek için vesayet mahkemesinden izin alıp almadığı araştırılmadan davanın sonuçlandırılması isabetsizdir.

2-İş Kazası sonucu ölüm nedeniyle hak sahiplerinin işverene yönelttikleri maddi ve manevi tazminat davalarında zaman aşımı süresi BK'nun 125. maddesi gereğince haksız fiilin meydana geldiği tarihten itibaren 10 yıldır. Somut olayda ölümle sonuçlanan olay 14.4.1990 tarihinde meydana geldiği davacının 10 yıllık süre geçtikten sonra bir kısım davacılar bakımından 12.4.2002 18.12.2002 tarihli dilekçelerle davasını ıslah ederek müdeabihi attırmadığı davalını zaman aşımı savunmasına davacı tarafça da itiraz edilmediği dosya içerisinde anlaşılmaktadır. Hal böyle olunca 10 yıllık zaman aşımı süresi gerçekleşikten sonra davalıya yöneltilen tazminat taleplerinin zaman aşımı nedeniyle reddi gerekirken yazılı şekilde hüküm kurulması isabetsiz olmuştur.

3-İçişleri Bakanlığı ile TKİ arasında zorunlu dava arkadaşlığı olmadığı davacı tarafça ihtiyari dava arkadaşlarından birine dava yöneltilerek dava açıldıktan sonra, davacının davayı dava arkadaşı olabilecek diğer kişiye yöneltilmesinin usulen mümkün olmadığı gözetilmeden İçişleri Bakanlığının davaya dahil edilerek yargılamanın sürdürülmesi usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

Kabul ve uygulamaya göre de İçişleri Bakanlığı (Hazine) davaya dahil edildiği halde hakkında olumlu yada olumsuz bir hüküm kurulmamış olması da hatalı olmuştur.

4-İnsan yaşamının kutsallığı çevresinde işveren işyerindeki işçilerinin sağlığını ve güvenliğini sağlamak için gerekli olanı yapmak ve bu konudaki şartları sağlamak ve araçları noksansız bulundurmakla yükümlü olduğu İş Kanununun 73.maddesinin açık buyruğudur.

20.8.2000 günlü bilirkişi raporunda olayda işverenin % 50 oranında kusurlu olduğu % 50 oranındaki kusurun ise İçişleri Bakanlığında olduğu belirtilmiştir.

Oysa hükme dayanak alman bilirkişi raporunda, bilirkişiler İş Kanununun 73. maddesinin öngördüğü koşulları göz önünde tutarak ve özellikle olayın oluş ve biçimine ve işyerinin PKK eyleminin yoğun şekilde bulunduğu bölgede bulunmasını nazara alarak, 2495 sayılı Yasanın ilgili maddelerini incelemek suretiyle işverenin işyerinde alması gerekli

önlemlerin neler olduğu, hangi önlemleri aldığı, hangi önlemleri almadığı, alınan önlemlere uyulup uyulmadığı gibi hususlar ayrıntılı bir biçimde incelenerek kusurun aidiyeti ve oranı hiçbir kuşku ve duraksamaya yer vermeyecek biçimde saptanmamıştır. Hal böyle olunca kusur raporunun İş Kanununun 73. maddesinin öngördüğü koşulları içerdiği giderek hükme dayanak alınacak nitelikte olduğu söylenemez. Öte yandan, olayın oluş biçimine ve niteliğine göre de bilirkişiler sıfatları itibarıyla konuda uzman olmadıkları da ortadadır.

5-Dava, nitelikçe Sosyal Sigortalar Kurumunca karşılanmayan zararın giderilmesi istemine ilişkindir. Bu bakımdan, mükerrer ""ödemeyi 've -haksız zenginleşmeyi önlemek için, 4447 sayılı Yasanın ek 38. maddesi gereğince hesaplanan ve sigortalıya bağlanan gelirdeki artışların Kurumdan sorulmak sureti ile tazminattan indirilmesi gerektiği açıktır. Oysa, açıklanan doğrultuda işlem yapılmaksızın Eylül 2003 tüfe değerleri esas alınarak hesaplanan ve SSK başkanlığının 28.10.2003 gün ve 778168 sayılı yazılarıyla bildirilen peşin sermaye değerleri dosya içerisinde mevcut olduğu halde (Nisan 2003) ayı Tüfe değerinin tazminattan indirildiği dosya içeriğinden anlaşılmaktadır.

4447 sayılı Yasanın Ek 38. maddesi gereğince hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan verilere göre hesaplanan peşin sermaye değeri Kurumdan sorulmak ve bildirilen miktar hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan veriler nazara alınarak hesaplanan tazminattan indirilmek ve sonucuna göre karar vermektir "ibarettir.

6-Davada maddi tazminat dışında manevi tazminatta talep edilmiş ve hüküm altına alınması olduğuna göre hüküm altına alınan manevi tazminat miktarları üzerinden de karar ve ilam harcının hüküm altına alınması gerektiğinin gözetilmemiş olması da usul ve yasaya aykırı olmuştur.

Mahkemece yapılacak iş, terör konularında ve işçi sağlığı ve işgüvenliği dalında uzman bilirkişilere konuyu yeniden yukarıda açıklandığı biçimde incelemek ve özellikle işyerinin olağanüstü ve terörün yoğun bulunduğu bölgede faaliyette bulunduğu gözetilerek bu tür işyerlerinde alınması gerekli önlemleri belirleyen 2495 sayılı Kanun ve yönetmelikte gözönünde tutularak, kusurun aidiyeti ve oranlarını saptamak, 4447 sayılı Yasanın Ek 38. maddesi gereğince hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan verilere göre hesaplanan peşin sermaye değeri Kurumdan sorulmak ve bildirilen miktar hüküm tarihine en yakın tarihte belli olan veriler nazara alınarak hesaplanan tazminattan indirilmek karar ve ilam harcının hüküm altına alınması gözönünde tutmak ve sonucuna göre karar vermektir ibarettir.

Mahkemece bu maddi ve hukuki olgulara aykırı biçimde yazılı şekilde hüküm kurulması usul ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir.

O halde, tarafların bu yönleri amaçlayan temyiz itirazları kabul edilmeli ve hüküm bozulmalıdır.

SONUÇ: Hükümün yukarıda açıklanan nedenlerle **BOZULMASINA**, taraflar yararına takdir edilen 375.000.000 lira duruşma Avukatlık parasının karşılıklı olarak birbirlerine yükletilmesine, temyiz harcının İstek halinde taraflara iadesine, 28.9.2004 gününde oybirliğiyle karar verildi